

ڪاريگهري ٽائيني قوتابخانه نيز اميهڪان

پيشڪش ڪار: م.ي ٽاواز جمال امين

بهشي ميٽرو

بهرواري ۲۵-۴-۲۰۱۸

قوتابخانه‌ی نیزامیه

جیهانی ئیسلامی لهسهردهمی دهسه‌لاتی سه‌لجوقیه‌کان بوژانه‌وه‌ی فیکری فراوانی به‌خۆیه‌وه‌بینی، له‌ریگای ئهو قوتابخانه‌بوون که وه‌زیری سه‌لجوقی نیزام مولک (408-485ک/1017-1092ز) دایمه‌زراندبوون، ئهم وه‌زیره ژماره‌یه‌کی زۆر قوتابخانه‌ی له جیهانی ئیسلامی دامه‌زراند، ههموو قوتابخانه‌کان به قوتابخانه‌ی نیزامی ناونه‌بوون، ئهم قوتابخانه‌یه‌که‌م قوتابخانه‌ نه‌بوون له خۆر هه‌لاتی ئیسلامی دامه‌زریندرا بیت، به‌لام ده‌توانین ب‌بینین: یه‌که‌م قوتابخانه‌ی په‌روه‌ده‌یی بوون، به‌فه‌رمی له‌لایهن ده‌وله‌ت ئامانجه‌کانی دیاری ده‌کران، ده‌وله‌ت پرۆگرامه‌کانی داده‌نان و مامۆستا‌کانی هه‌له‌به‌ژارد و له‌سهر پرۆگرام و دانانی مامۆستا‌کان ریکده‌که‌وت.

پالنەرەکانی دامەزراندنی قوتابخانەى نیزامییه

1- لەدیدی وهزیر نیزام مولك، تهنها لەریگهى بهرگری وروبهروو بوونهوهى سیاسى، ناتوانریت بهسەر شیعەکان سەرکەوتوو بیت، ئەگەر ئەو بهرگریه سیاسیه ئاویزانى بهرگری فیکری نهکریت، لهبهرئوهى شیعەکان، لهوکات زۆر چالاک بوون، ریبازەکهى خۆیان به ئامرازى فیکرى جۆراو جۆر بلاودهکردهوه .

2- پیگهیاندى پۆلیك لهمامۆستای سوننى بۆوتنهوهى ریبازى سوننى وبلاوکردنهوهى لهههریمه جیاوازهکاندا.

3- پیگهیاندى پۆلیك لهفهرمانبهرى سوننى بۆ ئەوهى بهشداری بکهن لهبهریوهبردى دهولت .

ههلبژاردنی شوینی قوتابخانهکان

لهرووی جوگرافی قوتابخانهکانی لهو شارو ناوچانانه کردهوه کهناوهندی سهرکردایهتی دهسهلاتی دهولت وناوهندی ئاراستهکردنی فیکری سونی بون .

دابهبوونی قوتابخانهکانی نیزامیبه بهشاروناوچه جیاوازهکاندا،دابهبش بونیکی ریکهوت یان رهمهکی نهبوو ،بهلکو بهمهست وپلان بو دارپژراو بوو ،بو ئهوهی بتوانن رووبهرووی فیکری شیعه ببهوه ودرایهتیاں بکهن ،هاوکات بتوانن لهو ناوچانهداریگای سهرکهوتن بو ریپازه سونیبهکان بکهنهوه .

دهسته بهر کردنی توانا ماددی و مه عنه وی

نیز ام مولک دهسته بهر کردنی توانای مادی فهر اموش
نه کردبو و ، بهلکو قوتابخانه گانی له سهر چاکترین دهسته بهری
مادی دانابوون ، بوئه وهی بتوانن په یامه که بیان به باشترین
شیوه جیبه جی بکن .

ههلبژاردنی مامۆستایان وزانایانی قوتابخانهکانی نیزامیه:

لهههلبژاردنی مامۆستایاندانیزام مولک بهخودی خۆی ئاستی زانیاری

مامۆستاوزانایانی ههلهسهنگاند، لهریگهی ئهو دانوستانانهی

لهبۆنهجیاوازهکاندا ئههجامیدهدا، مههراج بوومامۆستایانی

قوتابخانهنیزامیهکان، لهسههرریبازی شافیعی بن، لهبههر ئهوهی پرۆگرامی

خویندن لهنیزامیهکان لهسههرریبازی شافیعی بوو، ههروهههپییویست

بوومامۆستایان شارهزایی تهواویان هههوایه لهکۆمهلیک زانستی ئیسلامی.

دەرئەنجامی قوتابخانەیی نیزامی

1-بلاو بوونەو هی فیهی شافی.

2-باو هری ئەشعەری بوو ه باو هری زۆرینهی خەلکی
سوونە .

3-کەم بوونەو هی هەژمونی فیکری شیعی .

4-ریبازی شافی رکابەری ریبازەکانی تری دەکرد